

Grootvorst Alexander. — Nicolaas I. — Grootvorst Constantijn.

De Val van Sebastopol.

8 September 1855.

venals heden waren ook vijftig jaar geleden de blikken van geheel Europa gericht naar het Oosten. Keizer Nicolaas I, de IJzeren, trachtte zijn titel Czaar tot werkelijkheid te maken; hij wenschte als opvolger der oude Caesars te heerschen in Constantinopel. Het is bekend, dat Rusland niet zal rusten, eer de wit- blauw- roode vlag wappert aan den Bosporus, en keizer Nicolaas dacht het oogenblik geschikt om te beproeven, die gedachte tot werkelijkheid te maken. In 't geheim zond hij een gezant naar het Engelsche hof, met een voorstel tot verdeling van het Turksche rijk. En toen Engeland dat voorstel niet aanvaardde, werd in alle stilte overleg gepleegd met de Fransche regeering. Het was keizer Nicolaas onverschillig, wie de tweede helft kreeg, zoo hij maar de eerste, de Oostelijke helft van Turkije, bij zijn rijk kon voegen.

De gezochte bondgenooten wendden zich af, — toen besloot de ijzeren vorst het zonder bondgenooten te doen. Hij zocht een reden om zich met de Turksche zaken te bemoeien, en hij vond die reden in Jeruzalem, in het zoogenaamde Heilige Graf. Napoleon III, die zich door den staatsgreep van 2 Dec. 1851 tot keizer der Franschen had opgeworpen, zorgde dat hij zijn Katholieke onderdanen in 't gevele kwam door met den Sultan een verdrag te sluiten over de bescherming der Katholieken, die in het Heilige land kwamen, — en over dat verdrag toonde keizer Nicolaas zich gebelgd; de belangen der Christenen in Palestina waren veilig in Russische handen. De Sultan haastte zich om aan den wenk gehoor te geven en regelde de veiligheid en de bescherming van zijn Grieksche onderdanen. Met deze gelijkstelling toonde Rusland zich niet voldaan; het eischte voor zich de bescherming van alle Grieksche onderdanen van den Sultan, en Turkije gaf niet verder toe, daar het de regeling van de belangen zijner eigen onderdanen beschouwde als particulier terrein, waarop een buitenlandsche mogendheid geen macht behoorde uit te oefenen. Menschikoff verliet Constantinopel en Rusland

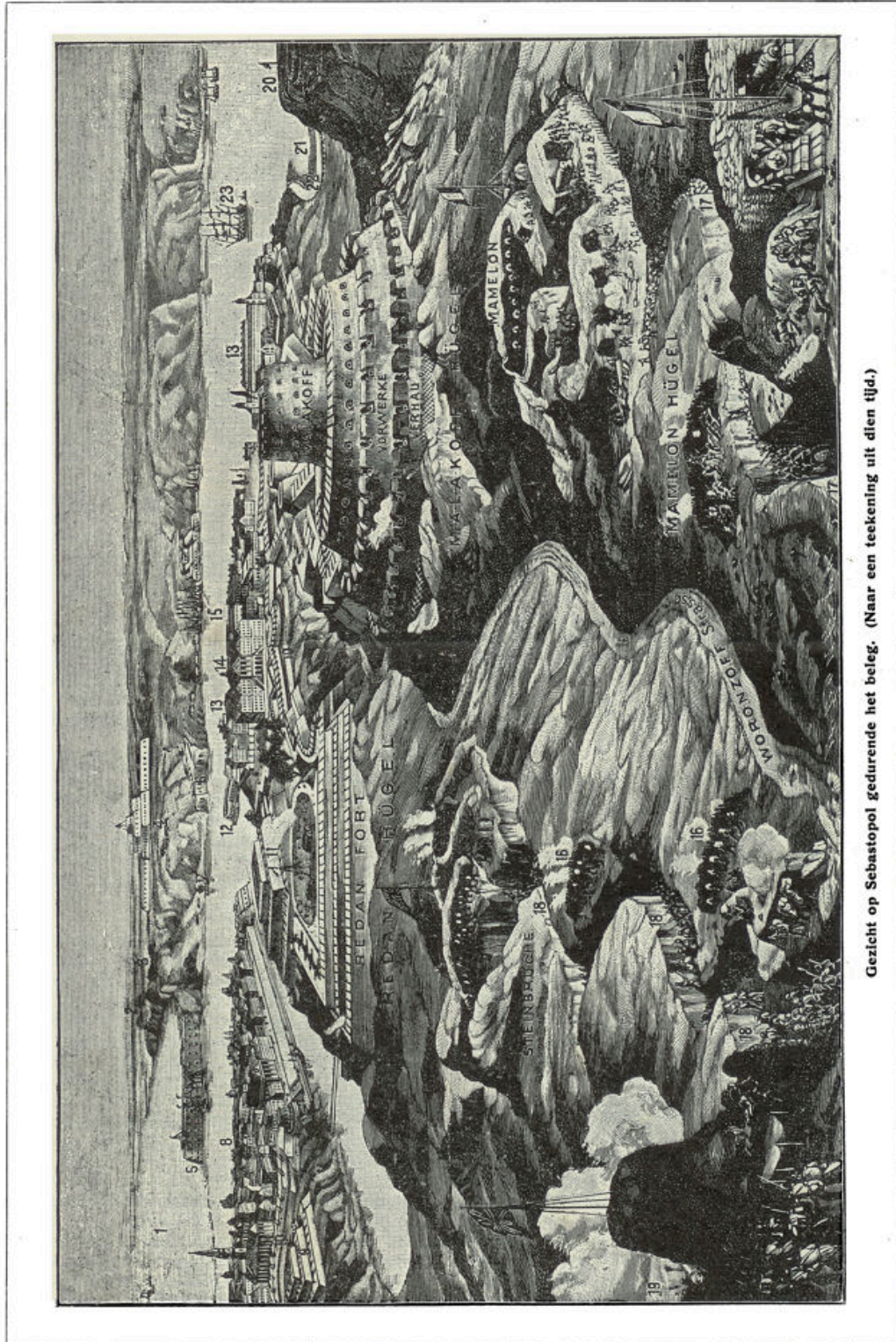
zond zijn troepen in de Donau-vorstendommen, het land, dat nu Roemenië heet. Dat gebeurde in 1853 en daarmee begon de Krim-oorlog.

De Europeesche machten waren op dat oogenblik niet sterk. Hoe hadden Frankrijk en Italië, Duitschland en Oostenrijk gebloed door de revolutiën van 1848 en '49! Doch ze zagen in den aanval van Rusland op de Donaulanden meer dan een strijd tusschen twee naburige volken; ze begrepen dat het een aanval was op den wereldvrede. Won Nicolaas dezen strijd, dan zou Rusland gelegenheid hebben om zich meester te maken van de Middellandsche Zee. Er werd dus een conferentie saamgeroepen te Weenen; en daar deden de gezanten van Frankrijk, Engeland, Oostenrijk en Pruisen al het mogelijke om den vrede te bewaren. Tevergeefs. Rusland eischte het protectoraat over alle Grieksche Christenen in de Turksche landen, in het bij zonder over de Donau-vorstendommen. De mogendheden wilden niet toelaten, dat het Turksche rijk verzwakt en verbrokkeld werd, en Frankrijk en Engeland zonden hun vloten naar den Bosporus. Turkije verklaarde Rusland den oorlog, en de Zieke Man toonde, dat hij als 't op oorlogvoeren aankwam, nog zeer goed de wapenen kon hanteeren. Doch nu begon ook de Russische aanval met kracht, en aan den Donau werd gestreden met afwisselend geluk, totdat de Russische vloot bij Synope een overwinning op de Turksche behaalde. De barbaarsche wreedheid, waarmee de overwinnaars optraden, gaf aan Frankrijk en Engeland het sein om door te tasten, hun vloten stevenden de Zwarte Zee in.

Een eskader van West-Europa, dat tegelijkertijd naar de Oostzee voer, kon daar niet veel uitwerken; de Turksche legers aan den Donau wisten, zij het dan ook onder verliezen, de Russen te weerstaan; de beslissing van den oorlog kwam op het schiereiland de Krim, waar Rusland in de oorlogshaven Sebastopol de basis had voor zijn operaties. Naar de Krim wendde zich dus de aandacht van Europa; zoo zeer, dat een veenkolonie, in die dagen in Overijsel ontgonnen, De Krim genoemd is. En gelijk verleden jaar Port-Arthur, zoo heeft vijftig jaar geleden Sebastopol bijna een jaar lang geheel Europa in spanning gehouden.

Want de bondgenooten hadden, om den oorlog tot een spoedig einde te brengen, de koe bij de horens gevat en Sebastopol belegerd. De stad werd aangevallen door 130000 man met 500 kanonnen, terwijl ze verdedigd werd door slechts 50000 man, die echter over 1200 kanonnen konden beschikken, en meesterlijke vestingwerken tot hun dienst hadden. Een deel van die vestingwerken werd tot stand gebracht onder het vuur van den vijand, en daarmee heeft de Russische bevelhebber Todtleben zich grooten roem verworven. De grootste kracht ter verdediging moest gezocht worden in de forten Redan en Malakoff op de gelijknamige heuvels aan de overzijde van de haven der stad. Wie daar meester was, kon de stad in puin schieten.

Volle elf maanden heeft het beleg geduurd. Het begon 5 October 1855 en bijna alle aanvallen richtten zich op het fort Malakoff, dat met zijn toren hoog boven den omtrek uitstak. Alle aanvallen waren echter vruchteloos. Wel wisten de bondgenooten steeds de aardwerken te beschadigen, doch wat des daags vernield werd, werd door de belegerden, zij het onder een hagel van kogels, des nachts hersteld. Den 18 Juni 1855 deden de verbonden een geweldigen algemeenen aanval; ze werden afgeslagen met een verlies van 7000 man. De Russen beantwoordden den 16 Augustus den aanval met een uitval, waarbij zij ver doordrongen in de schansen der aanvallers, maar met een verlies van 8000 man moesten aftrekken. Van beide zijden begon men te gevoelen, dat de beslissing naderde; het was alsof een zwaar onweer in aantocht was en de lucht drukkend en zwoel maakte. De verbonden hadden ontdekt, dat de Russen bezig waren een brug te slaan over de haven, om gelegenheid te hebben voor den aftocht; tevens hadden ze echter gezien, dat de belegerden nog niet dachten aan de overgave, want achter de verdedigingsliniën werden nieuwe aangelegd. In den grond werd ook hard gewerkt, de Fransche sappeurs waren met hun mijnen doorgedrongen tot op 35 M. afstands van

Gezicht op Sebastopol gedurende het beleg. (Naar een teekening uit dien tijd.)

den Malakoff-toren, doch ook dat wisten de Russen; de Franschen hoorden in de aarde de mokerslagen van de Russische sappers, die onder hun mijnen tegenmijnen aanlegden. Wie zou het eerste den vijand in de lucht laten vliegen?

Onder die omstandigheden besloot generaal Pelissier, die de hoofdleiding had van de bondgenooten, tot den storm-aanval. Op drie punten tegelijk zou de aanval worden gericht. Een afdeeling Franschen en Italianen zouden zich wenden tegen de stad, de Engelschen tegen het fort Redan, en de Franschen tegen het fort Malakoff.

Op den middag van 8 September zweeg plotseling het geschut der verbondenen. In alle stilte was de aanval voorbereid; thans klonk eensklaps een luid gejuich; met vliegende vaandels en slaande trommen trokken de Franschen onder het geroep: „Vive l'empereur! Leve de keizer!” tegen de hoogte van Malakoff op. In enkele minuten bevinden zich allen in de loopgraven, waar ze betrekkelijk veilig zijn en nu rukken ze voorwaarts; langs meegebrachte ladders, waar het noodig is, tegen de wanden op, en dan gaat het de helling omhoog. De aanval gelukt; de Russen zijn onvoorbereid, ze hebben niet gedacht, dat de Franschen het zullen wagen, zulk een sterke vesting stormenderhand te nemen. Als de Russen klaar zijn tot de verdediging, hebben de Franschen de buitenste liniën reeds genomen. Nu doet generaal Mac-Mahon een heldendaad. Hij zou met een vlag een sein geven aan zijn chef Pelissier, zoodra hij geloofde, dat hij zich in de Russische stellingen kon handhaven, en hij geeft het vlaggesein reeds om half een. Nu moeten zijn soldaten zich handhaven, want versterking wordt hun niet meer gezonden. En zij handhaafden zich, doch het kostte moeite. Man tegen man werd er geworsteld tegen de dappere Russen, doch Russische kracht was niet bestand tegen Fransche geestdrift. Ze moesten wijken en den halverwoesten toren met het fort aan Mac-Mahon in handen laten.

De aanval op de stad had geen uitwerking gehad; de aanval der Engelschen op het fort Redan had niet veel te beduiden: de Engelschen durfden niet, want ze hadden gehoord, dat de omgeving van dat fort geheel ondermijnd was. Maar de Franschen handhaafden zich, al hadden ze vóór drie uur nog vier krachtige Russische aanvallen te weerstaan. Ze handhaafden zich en verdreven de Russen van de hoogte.

En daarmee was de strijd beslist. De Franschen zouden nu de stad in puin kunnen schieten, de Russische legers verloren den moed. De bevelhebber der stad, Gortschakoff, zond zijn troepen over de havenbrug en trok uit de stad terug. Pelissier had reeds bevel gegeven om den negenden verder voorwaarts te dringen, Redan en de andere forten te nemen en dan de stad te overweldigen, doch het was niet meer noodig; hij kon dien dag zijn intocht doen in de halfverwoeste stad.

Daarmee was Ruslands kracht gebroken. De Fransche keizer was de ziel geweest van den tegenstand tegen den ijzeren Czaar; de Fransche troepen waren de overwinnaars geweest van Sebastopol; het was dus verdiend, dat te Parijs de vredesonderhandelingen plaats hadden. En die leidden tot den vrede in 1856. Nicolaas I was intusschen gestorven, nog in 1855; zijn zoon Alexander II, de bevrijder der lijfeigenen, droeg thans de Czarenkroon, en hij moest den vrede sluiten, die voor Rusland niet eervol was. Protectoraat over de Donau-vorstendommen kreeg Rusland niet; ze werden tot zelfstandige, ofschoon schatplichtige landen, schatplichtig aan Turkije. Frankrijk kreeg de zorg voor de Roomsche-Katholieken in het Oosten, en om te zorgen, dat Rusland den wereldvrede niet weer verstoorde, werd de Zwarte Zee tot neutraal gebied verklaard, terwijl de sluiting van den Bosporus en de Dardanellen, die reeds sedert 1841 bestond, gehandhaafd bleef; geen oorlogsschip mag zonder toestemming van Turkije die zeestraten passeeren. Die toestand is gebleven sedert den Krimoorlog; Ruslands machteloosheid in het Zuiden heeft het dus vooral te wijten aan Frankrijk, zijn tegenwoordigen vriend.

ALBERT.

Multatuli.

De wereld is vol klagers. En waarlijk niet zonder reden. Loopt niet ieder menschenkind rond met de kiem der doods kwaal onder de leden, ligt niet elk schepsel onder den vloek der vergankelijkheid, dreigt geen ellende, smart en pijn aan allen kant! Zucht niet het gansche schepsel te zamen onder grievend en snerpand leed, golft niet de weerklank nog steeds over de aarde van 't woord van den ouden man, die zijn dagen noemde „weinig en kwaad!” Hooren we nog niet en steeds de stem van den Godsman: „'t Uitnemendste van die is moeite en verdriet!”

Ja waarlijk, er is veel lijden en er wordt veel geleden. Elk mensch, die bewust leeft, kan boven zijn levensboek schrijven: „Veel heb ik geleden,” zoo goed, met meer recht misschien, dan de man het deed, die uit zijn leed een sierkrans trachtte te vlechten en een glorie te maken van zijn deel aan 't menschenlot, toen hij zijn schuilnaam uitdacht en poseeren wilde als een held in 't lijden, zijn smart wilde uitbazuinen in de wereld, zonder Hem te volgen, Die zijn mond niet open deed.

Is er reden tot klacht in elks leven, ook bij den vrolijksten zonnenschijn, zullen wij dan ook niet klagen?

„Zucht niet tegen elkander,” zegt Jakobus; „zalft uw hoofd en wascht uw aangezicht, wanneer gij vast,” zegt de Heiland, en zij vermanen ons te strijden tegen de klaagneiging, geen roem te dragen op ons leed, maar onder en boven alle beproevingen en stille verzuchtingen, die niet komen dan tot de wetenschap van Hem, die in 't verborgen ziet, te genieten en zich te verblijden in een zekerheid, nog hooger, grooter en schooner dan die van 't levensleed: „Veel is mij vergeven!”

Heeft Eduard Douwes Dekker, die zich Multatuli noemde, dat ooit geleerd?

Hij was een man, wiens naam voor 25 jaar bijna op ieders lippen leefde, die de kleine wereld van ons koninkrijk ontruste en schokte, die met hamer- en geeselslagen aanviel op al wat groot, geacht, geëerd en gezien was, die tegen al het traditioneele opkwam en dikwijls met brutale, krankzinnige heftigheid, zijn orakels als bliksemschichten rondslingerde over de hoofden en voor de voeten van machten en vorsten.

Hoorde men hem niet?

O, het volk, veel volk, heeft wel naar hem geluisterd. Is er geen gehoor voor elken schreeuwer, geen aanhang voor iederen stormer, geen toejuiching overal van groote, klinkende woorden?

De menschen, op wie Dekker het voornamelijk voorzien had, lieten hem begaan. Zij lieten hem schelden, razen en tieren, beschuldigen, tergen en tarten — zij zwegen.

Het volk zei: „Ze hebben niets te antwoorden, ze kunnen zich niet verdedigen.”

Maar anderen meenden, dat de aangevallenen verstandig deden met den armen man te behandelen met verschooning, als een zieke.

Arme man, ja!

Een hart, door vrienden geroemd als van het zuiverste goud, maar een hoofd vol verwarde droomen. Een aanleg, „nobil in alle aspiraties,” maar daarnaast een nooit geziene verwildering door teugellooze verbeelding en zelfverblindings. „Een hoog talent, noem het zeldzaam geniaal zelfs, maar wild en woest in 't rond grijpend, met steenen en paalen werpend, naar gelang inval en luim ze hem in de hand gaven.”

Een man zonder zelfbestuur dus. En een, die zichzelf overwint, blijft altijd nog sterker dan die een stad vermeestert. Daarom was het begrijpelijk, dat deze talent-